

DAŇOVÁ OPTIMALIZACE PŘI PRODEJI NEHMOTNÉHO MAJETKU

E. Fábková

Došlo: 12. července 2004

Abstract

FÁBKOVÁ, E.: *Tax optimizing at selling of intangible assets*. Acta univ. agric. et silvic. Mendel. Brun., 2004, LII, No. 6, pp. 225-230

During the implementation of their activities on the market, a lot of companies deal with the issues of increasing their market shares, the know-how improvement, gaining competitive advantage over their competitors, etc. One of the possibilities how to solve out the said problems is for instance the acquisition of know-how, databases, software, and patents which will provide the company with the competitive advantage from another company. At the acquisition of the assets, there is a great space for the tax optimisation, i.e. how to purchase (sell) the assets with the minimum tax burden.

optimisation, software, tax incidence, shares, database, write-offs, expert's values

V poslední době mnoho společností řeší otázky daňové optimalizace při prodeji (nákupu) některých druhů nehmotného majetku. Asi nejčastějším příkladem je prodej různých softwarových databází.

Cílem tohoto příspěvku je porovnat a vyhodnotit následující způsoby prodeje:

1. Prodej konkrétního majetku.
2. Prodej akcií, rozhodujícího podílu ve společnosti.
3. Prodej celého podniku.

Toto zhodnocení bude provedeno na konkrétním příkladu. Pro přehlednost je abstrahováno od nákladů ušlé příležitosti.

MATERIÁL A METODY

Společnost Kupující, s. r. o., vlastněná dvěma společníky se stejným podílem, má eminentní zájem na koupi softwarové databáze od společnosti Prodávající, s. r. o. Tato databáze má hodnotu 10 000 000,- Kč, ale jelikož ji společnost Prodávající, s. r. o. vytvořila pomocí svých zaměstnanců (ve vlastní režii) pro vlastní potřebu, není tento nehmotný majetek evidován v rozvaze společnosti. Získat tento cenný software může několika výše uvedenými způsoby. V následujících příkladech si tyto možnosti rozebereme. Společnost Prodávající, s. r. o. má jednoduchou strukturu aktiv a pasiv, viz tab. I.

I: Zjednodušená struktura aktiv a pasiv

Aktiva			Pasiva		
221	Bankovní účty	100 000,- Kč	411	Základní kapitál	100 000,- Kč
311	Pohledávky	100 000,- Kč	428	Nerozdělený zisk	100 000,- Kč
Aktiva celkem:		200 000,- Kč	Pasiva celkem:		200 000,- Kč

Ad 1) Prodej softwaru

Společníci Petr a Pavel Novákoví prodají v lednu 2004 společnost Kupující, s. r. o. pouze výše uvedenou databázi v hodnotě 10 000 000,- Kč. Společnost Kupující bude evidovat tuto databázi jako nehmotný majetek a do nákladů ji dostane pravidelnými odpisy po dobu 48 měsíců dle ZDP. Společnost Prodávající, s. r. o. bude mít celou výši ve výnosech a bude muset tento příjem zdanit daní z příjmu právnických osob. Náklady vznikaly v minulosti ve formě mezd, režie atd. Společníci, kteří mají zájem na vyplacení utřžené částky, pak musí ještě zdanit tyto podíly na zisku 15% daní. Celý daňový dopad pro kupujícího a prodávajícího bude tedy následující, viz tab. II.

vající, s. r. o. bude mít celou výši ve výnosech a bude muset tento příjem zdanit daní z příjmu právnických osob. Náklady vznikaly v minulosti ve formě mezd, režie atd. Společníci, kteří mají zájem na vyplacení utřžené částky, pak musí ještě zdanit tyto podíly na zisku 15% daní. Celý daňový dopad pro kupujícího a prodávajícího bude tedy následující, viz tab. II.

II: Daňové dopady u kupujícího softwaru

Rok	Odpisy v Kč	Sazba daně v %	Úspora v Kč
2004	2 500 000,-	28	700 000,-
2005	2 500 000,-	26	650 000,-
2006	2 500 000,-	24	600 000,-
2007	2 500 000,-	24	600 000,-
Celkem	10 000 000,-	X	2 550 000,-

Společnost Kupující s. r. o. rozpustí náklady na pořízení softwaru do účetnictví za 48 měsíců. Při klesající sazbě daně z příjmů právnických osob ušetří společnost kupující na dani 2 550 000,- Kč.

jící sazbě daně z příjmů právnických osob ušetří společnost kupující na dani 2 550 000,- Kč.

III: Daňové dopady pro prodávající společnosti

Výnos z prodeje softwaru	10 000 000,- Kč
Daň z příjmů právnických osob 28%	2 800 000,- Kč
Zisk po zdanění společnosti	7 200 000,- Kč
Daň z podílu na zisku 15%	1 080 000,- Kč
Výplata podílu na zisku společníkům:	6 120 000,- Kč
Celkové daňové zatížení příjmu:	38,8 %

Z pohledu prodávající společnosti je třeba zdanit výnos z prodeje softwaru daní z příjmů právnických osob, která v roce 2004 činí 28 %. Společníci, kteří mají zájem o rozdělení si tohoto zisku, musí tento příjem zdanit 15% sazbou daně z příjmů fyzických osob. Z desetimilionového příjmu jim tak zůstane na rozdělení pouze 61,2 %, tj. 6 120 000,- Kč. Prodej softwaru tak pro společníky znamená daňové zatížení 38,8 %, viz tab. III.

na vedení této akciové společnosti. Po šesti měsících své podíly v akciové společnosti prodají společnosti Kupující, s. r. o. za 10 000 000,- Kč. Daňové dopady pro kupujícího a prodávajícího jsou následující:

Daňové dopady u prodávajícího

Prodej akcií po šesti měsících v hodnotě:

10 000 000,- Kč

Daň z prodeje akcií:

0,- Kč.

Ad 2) Prodej akcií (podílů)

Další možností pro zmíněné společnosti je založit novou akciovou společnost Prostředník, a. s., do které vloží jako základní kapitál výše uvedenou databázi v hodnotě 2 000 000,- Kč. Získají tím majoritní podíl

Prodej cenných papírů je osvobozen od daně z příjmů v případě, že mezi nabytím a prodejem uplynulo alespoň 6 měsíců. Pokud tedy společníci firmy Prodávající, s. r. o. počkají s prodejem půl roku, bude jejich příjem od daně osvobozen.

Daňové dopady u kupujícího

Koupě obchodního podílu: 10 000 000,- Kč
 Daňové náklady: 0,- Kč.

Pro kupujícího akcií nemá tato transakce bohužel žádné daňové dopady. Společnost Kupující, s. r. o. eviduje pořízení akcií na účtech finančního majetku a do nákladů je tak zahrne až při následném prodeji tohoto podílu a ještě v závislosti na kupní ceně podílu.

Ad 3) Prodej podniku

Koupě celého podniku vlastníciho databázi je dalším z možných kroků, jakým mohou postupovat společníci firmy Kupující, s. r. o. Při prodeji podniku se setkáváme s dvojitou možností ocenění nakupovaného podniku. Kupující může buď převzít účetní ocenění nakupovaného majetku od prodávající společnosti a účtovat o tzv. oceňovací rozdílu k nabytému majetku nebo provede ocenění znalecm a využije možnosti účtování o goodwillu.

Rozhodnutí o využití goodwillu nebo oceňovacího rozdílu k nabytému majetku bylo z daňového hlediska velice významné do konce roku 2003, kdy

goodwill bylo možno do daňových nákladů rozpustit podstatně dříve, a to během pěti let, na rozdíl od oceňovacího rozdílu k nabytému majetku (180 měsíců). Změnou zákona o daních z příjmů se však od 1. 1. 2004 jak goodwill, tak oceňovací rozdíl, dostal do daňově rovnoprávného postavení, tzn. odepisuje se rovnoměrně 180 měsíců.

Nicméně goodwill se z hlediska účetního nadále odepisuje do nákladů (výnosů) rovnoměrně 60 měsíců. To má samozřejmě vliv na účetní hospodářský výsledek a na vlastní kapitál společnosti. Toto může mít i některé daňové důsledky, např. při daňovém uznávání úroků, viz § 25, odst. 1, písm. w). Proto i od 1. 1. 2004 je nutno tomuto tématu věnovat pozornost.

Účetní hodnota majetku společnosti Prodávající, s. r. o. je, jak víme z výše uvedené rozvahy, 200 000,- Kč. Pro možnost využití účtování o goodwillu je třeba ocenit majetek společnosti znalecm. Znalec ocenil hodnotu společnosti vlastníciho databázi také na 200 000,- Kč. Kupní cena společnosti je 10 200 000,- Kč.

Za tohoto předpokladu by oceňovací rozdíl k nabytému majetku i goodwill činily 10 milionů Kč, viz tab. IV.

IV: Účetní a znalecká cena majetku

	Účetní cena v Kč	Znalecká cena v Kč
Hodnota majetku	200 000,-	200 000,-
Oceňovací rozdíl	10 000 000,-	
Goodwill		10 000 000,-
Kupní cena	10 200 000,-	10 200 000,-

Daňové dopady u kupujícího podniku

Oceňovací rozdíl k nabytému majetku či goodwill zahrnuje kupující společnost do daňových nákladů rovnoměrně po dobu 180 měsíců. Uvedené skuteč-

nosti jsou shrnuty v tabulce V., jenž dokumentuje, že daňová úspora u kupujícího činí za celé období 2 440 000,- Kč.

V: Daňové dopady u kupujícího podniku

Rok	Odpisy v Kč	Daň z příjmů v %	Daňová úspora v Kč
	Goodwill (OR)		Goodwill (OR)
2004	666 667 -	28	186 667,-
2005	666 667,-	26	173 333,-
2006	666 667,-	24	160 000,-
2007	666 667,-	24	160 000,-
2008	666 667,-	24	160 000,-
2009	666 667,-	24	160 000,-
2010	666 667,-	24	160 000,-
2011	666 667,-	24	160 000,-
2012	666 667,-	24	160 000,-
2013	666 667,-	24	160 000,-
2014	666 667,-	24	160 000,-
2015	666 667,-	24	160 000,-
2016	666 667,-	24	160 000,-
2017	666 667,-	24	160 000,-
2018	666 662,-	24	159 999,-
Celkem	10 000 000,-	x	2 440 000,-

Daňové dopady u prodávajícího podniku

U společníků prodávajících podnik jsou daňové dopady shodné s případem, kdy došlo k prodeji softwaru. Zisk z prodeje podniku musí zdanit daní z příjmů 28 %

a následně pak rozdělení podílů na zisku mezi oba společnosti podléhá dani z příjmů fyzických osob 15 %. Dle stejného postupu jako v bodě jedna pak čistý příjem společníků činí 6 120 000,- Kč, viz tab. VI.

VI: Daňové dopady u prodávajícího podniku (v Kč)

Výnos z prodeje společnosti	10 000 000,-
Daň z příjmů právnických osob 28%	2 800 000,-
Zisk po zdanění společnosti	7 200 000,-
Daň z podílu na zisku 15%	1 080 000,-
Výplata podílu na zisku společníkům:	6 120 000,-

DISKUSE A VÝSLEDKY**Srovnání daňového dopadu všech variant**

V tabulce VII. je uvedeno závěrečné shrnutí výše uvedených možností prodeje softwarové databáze společnosti firmy Prodávající, s. r. o. společnosti Kupující, s. r. o., přičemž prodávající společníci mají

zájem o vyplacení co největšího podílu, tzn. je pro ně relevantní co nejnížší daňové zatížení. Kupující společnost má naopak zájem na tom, aby tato transakce pro ni byla daňově účinná a mohla ušetřit na dani z příjmů právnických osob.

VII: Srovnání daňového dopadu při prodeji části majetku

Způsoby prodeje softwaru	Příjem z prodeje u společníků v Kč	Daňové náklady u kupujícího v Kč	Úspora na dani u kupujícího v Kč
Prodej pouze softwaru	6 120 000,-	10 000 000,-	2 550 000,-
Prodej akcií společníků	10 000 000,-	0,-	0,-
Prodej podniku – goodwill (OR)	6 120 000,-	10 000 000,-	2 440 000,-

Pro společníky prodávající softwarovou databázi bude z pohledu finančních toků nejvýhodnější založit akciovou společnost, do které vloží jako základní kapitál uvedenou databázi. Po uplynutí časového testu šesti měsíců, kdy je prodej cenných papírů osvobozen od daně, prodají své podíly za cenu 10 milionů Kč společnosti Kupující, s. r. o. Díky této transakci dostanou společníci zaplacenou celých 10 milionů Kč bez nějakých daňových odvodů.

Společnost Kupující, s. r. o. by naopak při koupi akcií společníků neměl žádné daňové náklady a daňová úspora by byla nulová. V nákladech se jí tato operace

objeví až v momentě, kdy se rozhodne cenné papíry dále prodat, a to stejně maximálně do výše prodejní ceny, tzn. případná ztráta z prodeje pro ni bude v budoucnu daňově neúčinná.

Nejvýhodnějším způsobem nákupu softwarové databáze pro kupujícího se jeví nákup přímo pouze softwaru jako nehmotného majetku. V tomto případě bude kupující odepisovat nakoupený majetek 48 měsíců a při klesajících sazbách daně z příjmů v následujících letech bude realizovat daňovou úsporu ve výši 2 550 000,- Kč.

SOUHRN

Při prodeji jakéhokoliv majetku hledá jak kupující, tak i prodávající nejvhodnější daňový způsob. Kromě ceny by se měla tedy řešit i právní forma tohoto transferu majetku, což bývá bohužel často velmi podceňováno.

Ze srovnání nám vyšlo, že pro prodávajícího je nejvhodnější založit akciovou společnost a následně prodat akcie, naproti tomu u kupujícího se jeví jako nejvýhodnější klasický prodej majetku na základě kupní smlouvy.

Samozřejmě šedá je teorie a zelený je strom „daňové optimalizace“, proto nevylučuji některá další řešení či jejich různé kombinace.

Vše záleží na znalostech daňové a účetní problematiky, kreativitě a v neposlední řadě, zvláště při velmi nestandardních řešení, i na osobní statečnosti zúčastněných stran.

LITERATURA

- BONĚK, BĚHOUNEK, BENDA, HOMLES. Daňové pojmy, lexikon. 1. Vydání. Ostrava: Sagit, 2001, 626 s. ISBN 80-7208-265-5.
- DĚRGEL, M. Daňová optimalizace v a. s. 3. vydání, Praha: Verlag Dahofer, 2001, ISBN 80-86229-07-6.
- JANOUSEK, L. a kol. Daňové a nedaňové náklady a výdaje. 3. Vydání. Praha: ASPI Publishing, 2002, 608 s. ISBN 80-86395-24-3.
- PELC, V. Odpisy 2004. 6. vydání, Praha: Grada, 2004, 243 s. ISBN 80-247-0750-0.
- PELECH, PELC, STUHLÍKOVÁ. Daně z příjmů

s komentářem. Olomouc: ANAG, 2003, 853 s. ISBN 80-7263-179-9.

SOBOTOVÁ, M. Daňové chyby a problémy 2004 – daň z příjmů fyzických osob. 7. vydání. Praha: Grada, 2004, 189 s. ISBN 80-247-0764-0.

VYBÍHAL, V. Daně z příjmů 2003/2004. 6. vydání. Praha: Grada, 2004, 327 s. ISBN 80-247-0749-7.

Výhláška č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Adresa

Ing. Eva Fábková, Bzenecká 20, 628 00 Brno, Česká republika

